

De website van Jack Pisters onthult in enige mate waar hij mee bezig is maar de samenhang tussen al die activiteiten wordt niet in één oogopslag duidelijk. Pisters is een gepassioneerd gitarist met een voorliefde voor stevige rockmuziek. Hij maakte al jong furore met zijn band Avalon en was gitarist bij Anouk. Maar naast een succesvol performer is hij ook docent. Een educator met een bijzonder talent voor het ontwikkelen van moderne lesmethodes.

Pisters: “Naast het zelf spelen en toeren gaf ik gitaarles. Daar ben ik al jong mee begonnen. Ik merkte toen dat ik veel mensen kon helpen met de manier waarop ik tegen de gitaar aankeek en dat er heel weinig informatie te vinden was.” Hij studeerde af aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag en werd hoofd van de popafdeling van het Haagse Koorenhuis dat op de nominatie staat om te verdwijnen door bezuinigingen. Na 22 jaar Koorenhuis vertrok Pisters naar het conservatorium in Hilversum om mensen methodiekles te geven. Na

de fusie met het Conservatorium van Amsterdam (CvA) werd hij hoofd van de popafdeling. Pisters ontdekte dat het ontzettend lastig was om mensen methodiek te leren. “Je laat ze methodes schrijven en concepten ontwikkelen maar als je ze een handleiding wilt geven hoe je je zelf kan blijven ontwikkelen blijkt vernieuwen vaak moeilijk en gaan ze toch op de manier lesgeven zoals ze zelf les hebben gehad. Om die reden vond ik dat ik een handvat moest aanreiken om sneller te kunnen ingrijpen, bijna een soort checklist. Dat ging samen met het feit dat de overheid steeds meer wilde weten wat er gebeurt in een leslokaal in het kader van kwaliteit en transparantie.”

A-MACK

Voor diverse kunstinstellingen en zijn eigen opleidingen ontwikkelde Pisters de A-MACK-methode. “Bij veel creatieve opleidingen krijg je heel verschillende leerlingen binnen: een singer/

songwriter als Bob Dylan naast een extreme metalband”, vertelt Pisters. “Hoe vergelijk je die met elkaar? Docenten hebben dan hele zinnige analyses en observaties. Wil je dat naast elkaar kunnen leggen en meetbaar maken moet je ze helpen dat te objectiveren. Ik heb het dan ook gepresenteerd als een leerlingen-volg-system. Ik wil niet dat leraar en leerling uiteindelijk niet weten wat ze moeten doen. Als ik tegen de leerling zeg: ‘Ik vind het niet mooi, dan denkt die: ‘Wat moet ik nu doen, daar heb ik niets aan’. Het systeem deelt het beoordelen van de muziek en de musicus in 5 onderdelen in waardoor docent en leerling elkaar kunnen begrijpen. Die onderdelen zijn: de motorische kant, het auditieve deel (hoe sta ik op het podium), de creativiteit (eigen repertoire eigen sound en stijl), iemands houding ten

tekst: Anita Verheggen/Ruud Zinzen fotografie: Minke Faber

Om de activiteiten van Jack Pisters scherp op je netvlies te krijgen heb je een speciale ‘roadmap’ nodig. Hij is de spin in een subtiel web van lespraktijken die allemaal werken met de A-MACK-methode. Die wordt door steeds meer muziekdocenten in Nederland gebruikt.

Muziekonderwijs 2.0

opzichte van de muziek en het musice-
ren en de kennis waarover hij of zij
beschikt. Ik geef daarover trainingen
op kunstinstanties in het hele land.
Een docententeam bij een creatieve
opleiding moet zelf besluiten of er
meer nadruk wordt gelegd op impro-
viseren, componeren of produceren
en of de leerlingen zelf muziek en
teksten zouden moeten schrijven. Het
team moet zelf een manier vinden
om te bepalen wat creativiteit voor de
school inhoudt. Het is dus eigenlijk
ook een docenten-volg-systeem want
de docent bepaalt waar de leerling aan
moet voldoen. Als de docent creatieve,
zelfstandige, autonome kunstenaars
wil opleiden, zal hij zijn onderwijs
ook zo in moeten richten. Dan krijg
je hele interessante discussies waarbij
docenten vaak als team de uitgangs-
punten voor hun opleiding moeten
formuleren. Van daaruit kan je naar de
voorbereiding en de beoordeling van
de lessen gaan kijken. Dat kan heel
verbaal, je kunt er eigenlijk meteen
mee werken. Maar je kunt er ook heel
diep induiken en als school een visie
uitkristalliseren. We hebben er hier op
het conservatorium nu 10 jaar mee ge-
werkt en dan merk je dat het heel in-
teressant is dat docenten dezelfde taal
spreken terwijl ze toch hun eigen stijl
kunnen handhaven en in het team hun
eigen plek verwerven. De leerlingen
krijgen methodiekles volgens hetzelfde
systeem. Docenten en leerlingen com-
municeren in dezelfde taal. Ze moeten
in die 5 gebieden in ontwikkeling
blijven en een balans zien te vinden.
Als een leerling heel veel muzikale
kennis heeft maar creatief niet zo goed
is ontwikkeld, kan hij stranden.”

*Stel dat je een of twee elementen van
die A-MACK heel sterk ontwikkeld
hebt als leerling, maar die andere
drie minder. Zak je dan of word je
niet toegelaten?*

Bij de toelating hebben we een soort
regel: alles is te bediscussiëren. Als

een leerling laat zien dat hij een goede
attitude heeft, goed voorbereid is,
weet waar hij naartoe wil, veel energie
heeft, een mooie sound en een mooie
stem, maar nog weinig kennis van
theorie of analyse, dan kan hij best
aangenomen worden als hij tijdens de
test laat zien dat hij snel kan leren. Als
een docent het niks vindt kun je b.v.
wel zeggen: ‘Kijk naar de balans tussen
de 5 aspecten’ en dan kom je vaak tot
een zinnige gedachtenwisseling. Je
kan dan tot de conclusie komen dat
het best meevalt. Door het te plaatsen
binnen die 5 categorieën kunnen de
docenten het beter met elkaar bespre-
ken en kom je tot een betere objectie-
vere beoordeling.

Eigen stijl

Waar de popmuzici uit de jaren '60 en
'70 alles zelf uit moesten zoeken, zijn
er tegenwoordig vakopleidingen voor
popmuzici en een overdosis internet-
filmpjes waar muzikale grootheden
hun technische foefjes uit de doe-
ken doen. Volgens het Nederlandse
popicoon George Kooymans is dat niet
altijd bevorderlijk voor het ontwik-
kelen van een eigen stijl. Gitaristen
zouden te weinig experimenteren en
te veel afkijken van hun docenten en
internet wat ten koste gaat van die
eigen handtekening. Pisters begrijpt
wat Kooymans bedoelt maar ziet ook
de andere kant.

“Ik juich het gebruik van de
nieuwe media toe. Je kunt heel snel
iets leren of te weten komen. Je typt
'Nashville' en 'muziek' in en je ziet
iemand banjo spelen die er ook les in
geeft. Ik heb leerlingen die daardoor
binnen 2 maanden behoorlijk banjo
kunnen spelen met de daarbij beho-
rende stemmen. Je kunt ook kijken
in de keuken van de producer. Daniel
Lanois (producer van o.a. U2, red.)
zit op YouTube en je kunt zien hoe hij
bepaalde producties benadert. Som-
mige studenten zijn erg fanatiek in het
uitpuzzelen en in zich op nemen van

dat soort zaken. Uiteindelijk komen ze
er achter dat de computer in feite een
hele luxe recorder is en dat er niets
gebeurt als er geen heel goed idee aan
ten grondslag ligt. George heeft gelijk
dat het zelf uitpuzzelen en doorbik-
kelen een karakter van onderzoek met
zich meebrengt. Maar het onderzoek
is nu veel omvattender. Ik merk bij
mijn leerlingen dat ze soms zoveel
info krijgen dat ze geholpen moeten
worden in efficiënt zoeken. Er is
zoveel informatie dat sommige stu-
denten besluiten helemaal niets meer
te zoeken terwijl anderen het juist
heel slim aanpakken. Ik ken mensen
die een gitaargeluid hebben dat zo
uniek is dat ze niet meer weten hoe
ze dat gemaakt hebben, dat kan dus
ook. Ik zou er destijds heel blij mee
zijn geweest als ik via Spotify zoveel
liedjes had kunnen beluisteren als nu
mogelijk is. Ik zie nu veel studenten
die door efficiënt zoeken al heel rijk
zijn in harmonie en productie. Dat is
het tegenwicht. Het gaat er niet om
dat Kooymans' verhaal meer of minder
waard is. We zitten in een situatie dat
de omgeving is veranderd en dat de
je studenten moet kunnen helpen om
daar zo efficiënt mogelijk mee om te
gaan. Mijn rol als docent is gewoon
veranderd en daar zitten heel veel
voordelen aan. Voor mijn groepslessen
zet ik hele opdrachten op Facebook
in een besloten groep en ik kan de
volgende dag zien welke studenten
het allemaal gelezen hebben, hoe ze
erover discussiëren en wie het wel of
niet snapt. Op het moment dat we dan
samen zijn kunnen we veel meer spe-
len en genieten en het uitleggen wordt
meer een deel van hun eigen proces.”

*Je bent nu 10 jaar hoofd van de
Popafdeling bij het CvA. Wat zijn
de grootste veranderingen in het
onderwijs?*

De online-omgeving is natuurlijk
geweldig veranderd. Die 10 jaar zijn
voorbij gevlogen. Per lichting is er

'De worsteling met het ordenen van de steeds makkelijker te krijgen informatie via social media neemt toe'

bijna een andere sfeer: de groepsdynamiek, hoe studenten samenwerken of het schrijven van songs belangrijker is etc. De worsteling met het ordenen van de steeds makkelijker te krijgen informatie via social media neemt wel toe. Ik heb zelf het gevoel dat het positief gebruik van internet beter wordt omdat de studenten steeds beter door hebben wat de mogelijkheden zijn. Ik leer zelf weer van de leerlingen hoe ik de mogelijkheden beter kan benutten. Het internet is er gewoon. Mijn dochter communiceert nu via twitter en dan kan ik maar beter leren hoe het werkt. Vroeger kostte een studio zo-

veel geld per dag, moest je lang sparen en had je er heel lang op gerepeteerd en als je er was hing alles er van af. Dat gaf wel een soort edge aan dingen. Soms pakte dat heel goed uit maar je kon ook een jaar lang teleurgesteld zijn over het resultaat. Het belang van zo'n studiodag was heel groot. Maar tegenwoordig doen ze het gewoon op de laptop, ze kijken er heel anders tegenaan.

Wat betekent dat voor jouw rol als docent?

Soms wordt gezegd dat je steeds meer coach i.p.v. docent wordt maar dat is ook maar een term. Het begeleiden van studenten in hoe ze hun weg kunnen vinden is een belangrijke rol van de docent. Ik merk wel dat de grondslagen van wat wij hier doen nog altijd hetzelfde zijn. Op deze opleiding kom je als je zelf dingen wilt maken. Het is

echt vanzelfsprekend dat je goed gitaar moet spelen of goed moet kunnen zingen, maar als je alleen dat wilt kun je beter naar een andere school gaan. Het gaat erom dat je op zoek moet zijn naar je eigen handtekening. Dat staat bij ons op de voorgrond en is de focus van onze opleiding. Als je popmuziek anno nu levend wilt houden moet je dingen toevoegen. Als je retro-elementen gebruikt moet je ze een betekenis geven die ze relevant maakt in de muziek van nu.

Je hoort steeds vaker dat studenten beter kunnen worden opgeleid als educators omdat ze als performer hun brood niet meer kunnen verdienen. Wat is jullie insteek?

Wij zoeken de balans en daarom is het ook een zware opleiding. Je moet goed spelen, dingen maken en er goed over kunnen praten. Als ik een cd produ-

CV Jack Pisters geboren op 30-04-1966 in Schinnen

Opleiding:

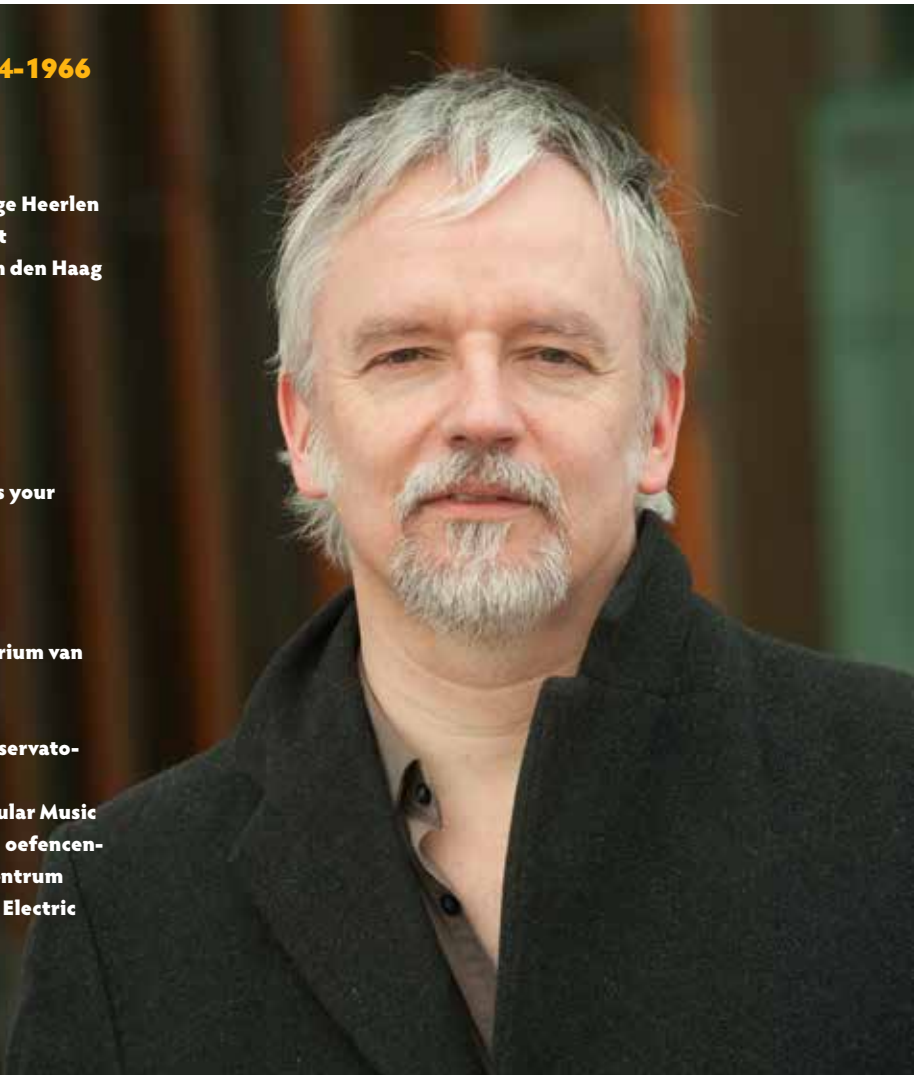
- 1978 - 1984 Gymnasium Coriovallum College Heerlen
- 1984 - 1985 Conservatorium van Maastricht
- 1985 - 1991 Koninklijk Conservatorium van den Haag

Muziek:

- 1983 - 1989 Avalon:
- 1995 - 2000 Soy lent Green
- 2000 - 2005 Keith Caputo Band
- 2001 Anouk
- 2007 - 2008 Musical director Anouk: Who's your mama tour
- 2005 - heden S.C.A.R.

Onderwijs en evenementen:

- 1991 - 2010 Methodiek docent Conservatorium van Hilversum en Amsterdam, Hoofd onderwijskunde CVA
- 2003 - heden studieleider Pop-afdeling Conservatorium van Amsterdam
- 2005 - heden Directeur Dutch School of Popular Music
- 2009 - heden Directeur van de Music Matrix: oefencentrum, live-podium en kenniscentrum
- 2010 - heden Co artistiek leider Amsterdam Electric Guitar Heaven

ceer ben ik tijdelijk een educator die met een team een cd moet maken. Ik moet dan oog hebben voor de mogelijkheden van groei, de analyse van de karakters en ben op dat moment een soort coach die ervoor moet zorgen dat er na 4 of 6 weken een kant en klare productie is. Je bent dan evengoed een educator dan wanneer je een kind gitaar leert spelen. Educatie is bij ons een heel breed traject. Ieder moet over zijn vak kunnen praten. Verder is er ook de organisatiekant en het timemanagement en moet je zakelijke vaardigheden opdoen en je beroepspraktijk leren organiseren. De pijlers

van onze opleiding zijn: je speelt goed, je maakt dingen, je kan er goed over praten, je bent een goede coach en je organiseert je zo goed mogelijk. Je kunt jezelf niet veroorloven alleen voor het podium of het doceren te kiezen. Die indeling bestaat niet meer. Welke kunstinstelling wil tegenwoordig nog een gitaardocent die nooit optreedt? Vroeger was dat zo. Heel veel scholen doen nog dingen die niet van binnen uit gevoed zijn door de markt. Stel je bent een modern gitarist en je kunt niets bedenken. Dan heb je gewoon geen werk. Je bent dan teveel afhankelijk van de optredens en dat is een veel

te kwetsbare positie. Mensen moeten gewoon creatief blijven en blijven zoeken naar werk. Wij proberen onze leerlingen die attitude aan te leren: blijf een leven lang op onderzoek.

Onderwijs-web

Als ze dat zouden willen kunnen leerlingen van de wieg tot het graf gebruik maken van het educatieve netwerk dat Pisters in de loop der jaren heeft opgebouwd naast zijn werkzaamheden aan het CvA. Onder de paraplu van zijn muziekschool Dutch School Of Popular Music (DSOPM), die ook als vooropleiding van het conservatorium

fungeert, vind je de Music Matrix en de Guitar Matrix (een combinatie van oefenruimten, een podium, een plek voor bandcoaching en een werkplaats waar apparatuur wordt gerepareerd en afgesteld).

Pisters: “Het is een combinatie van kenniscentrum, oefenruimte en podium. Locatie is het Amsterdamse oefencentrum muzyQ. Wij coachen bands en geven bandlessen. Door mijn ervaring van opnemen, platen inspeken, live spelen etc. kan ik een enorme kwaliteitsimpuls geven aan jonge enthousiaste muzikanten. En daar hebben wij oefenruimtes voor met specialistische apparatuur. In de concertzaal van muzyQ kunnen leerlingen jammen, dingen uitproberen en fouten maken. Het is een jongerenplek waar je met mooie apparatuur muziek kunt maken. Ook vinden er concerten van bandjes en jamsessies plaats. Ik heb veel ervaring opgedaan bij talrijke sessies, cd-producties en toen ik de muzikale leiding had bij een tournee van Anouk. Ik deed de repetities, hielp het klankpalet maken en zo goed mogelijk een dvd-opname voor te bereiden. Het gaat van het schrijven van partijen tot stemmingen, het instellen van apparatuur tot het maken van muzikale keuzes. Dat was erg leuk. Al die ervaring gebruik ik nu bij de coachingsprojecten van de Music Matrix.

De DSOPM is een privé-initiatief. Centraal staat bij mij het muziek maken en het onderwijs, dat is geweldig. De Koorenhuis-achtige structuur van een kunstinstitelling waar kinderen popmuziek kunnen maken op een intensieve, leuke en entertainment manier. Waar ze leren dat het expressieve muziek is, muziek die echt uit hen komt. Een mooie term hiervoor is ownership. Zij maken hun teksten, zij zingen over hun ding en de coaches die ik opleid zorgen ervoor dat ze dat zo goed mogelijk kunnen doen. Daar is in Amsterdam en landelijk veel vraag naar. Daarnaast doen we alle soorten muzikale lessen en DSOPM helpt

'Er is duidelijk een tendens om de subsidies te verleggen naar het basisonderwijs i.p.v. het naschoolse muziekonderwijs'

andere instellingen via de A-MACK en via trainingen. In het muziekschoolvoortraject is landelijk nog veel groei mogelijk. De DSOPM is er voor de scholing van leerlingen van 8 jaar oud tot aan een vakopleiding aan toe. Degene die niet naar zo'n vakopleiding gaan mogen van mij hun hele leven blijven doorspelen en dingen maken. Die kunnen wij dan coaching en lessen bieden in verschillende vormen.

Hoe zit het zakelijk? Ik neem aan dat je mensen moet inhuren om bepaalde dingen te doen.

Er zijn allerlei vrijwilligers die mij helpen met o.a. m'n website en Facebook.

Bij DSOPM werken 30 ZZP-ers. Het is een soort privé-muziekschool in zeer moderne zin. Wij proberen ook jonge docenten ervaring te laten opdoen. Voor iedereen, ook bij het conservatorium, is het meer dan gewoon werk, het is een combinatie van enthousiasme en brood verdienen. Je moet er zin in hebben.

Is de DSOPM een muziekschool nieuwe stijl?

We willen de traditionele muziekscholen niet beconcurreren maar werken als kenniscentrum samen met b.v. Muziek School Amsterdam (MSA). We willen graag informatie delen met zoveel mogelijk kunstinstitellingen.

Ondanks de bezuinigingen ontstaat er iets nieuws. We werken samen met de muziekscholen aan b.v. popprojecten in de wijken, leveren docenten en voeren het samen uit. Muziekscholen blijven belangrijk. Ik heb niet de illusie alles zelf te willen of te kunnen.

Vanuit het conservatorium zijn we met een nieuwe cursus begonnen.

Doel is om muziekdocenten die altijd gewerkt hebben in een naschoolse kunstinstitelling te leren de omslag te maken naar de basisscholen. Amsterdam verlangt nu van naschoolse muziekdocenten dat zij hun werkzaamheden uitbreiden naar basisscholen. Als je gewend bent om gitaarles aan kleine groepen te geven is het les geven aan een klas met 30 kinderen een hele omslag. Wij gaan vanuit het conservatorium nu een traject starten om de docenten te begeleiden die omslag zo goed mogelijk te maken. Ik vind het heel interessant om daarin mee te denken. Er is duidelijk een tendens om de subsidies te verleggen naar het basisonderwijs i.p.v. het naschoolse muziekonderwijs en dat laatste aan de particuliere sector over te laten. Daardoor loopt de DSOPM heel goed hoewel het moeilijk is om kostendekkend te draaien.

Geheel in lijn met de snelle ontwikkelingen op internet geeft Pisters ook online-lessen aan gitaristen. Dat brengt het risico met zich mee dat de online-leerlingen geen gebruik meer zullen maken van het traditionele muziekonderwijs.

Zaag je met dat online-onderwijs niet de poten onder je eigen stoel vandaan? Wat is het verdienmodel van dergelijk onderwijs?

Dat is inherent aan het omgaan met internet. Als je vasthoudt aan oude modellen krijg je toch dat leerlingen dat niet meer willen betalen. Dat zie je ook met cd's. Die waren vroeger een bron van inkomsten en zijn nu vaak gedegradeerd tot een soort persfoto die je aan iedereen stuurt die hem wil hebben. Je zal moeten veranderen. Het zou gemakkelijk zijn om te zeggen: die A-MACK-methode pas ik alleen toe op mijn eigen school. Maar als je dingen deelt als docent weet je dat je er veel dingen voor terugkrijgt. Ik vind dat de uitdaging. Het heeft ook tot gevolg dat de leerlingen steeds terugkomen. ||